

מתלבשים נוסטלגיה

חמש קולקציות שמפייחות חיים במגוון התרבויות המרכיבות את הפסיפס הישראלי, דרך הדורות הקודמים. הסטודנטיות של שנקר נברו באלבום המשפחתי ויצרו הומאז' לסבא וסבתא

שרי שיין

בימים אלה סטודנטים לעיצוב אופנה משנקר התבקשו לשחזר צילום ישן של סבם וסבתם מהאלבום המשפחתי ולעצב קולקציה של שבע מערכות לבוש בהשראתו עם טוויסט מודרני. הפרויקט שקיבל את השם 'ההיסטוריה של המחור', הוא שיתוף פעולה של שנקר ועמותת 'מטב', העמותה הגדולה בישראל שעוסקת במתן שירותים לקשישים כבר יותר מ-60 שנה ותומכת ב-30 אלף אזרחים ותיקים ובמשפחותיהם דרך עשרות מרכזי יום, מסגרות חברתיות טיפוליות ומתנדבים. "אנחנו מחפשים דרכים יצירתיות להעמיק את הקשר הבין-דורי ולמצב את הזקנה כמקור לתבונה ועוצמה, ולא של רחמנות ואומללות. תהליך העבודה של הסטודנטים בשנקר היה מדהים, לראות אותם חוקרים בהתרגשות את השורשים שלהם", מספר ליאור שטרסברג, מנכ"ל עמותת 'מטב'. "מבחינתנו המטרה הושגה, יצרנו משהו שיביע את הערכה לדור הזה, לחזור למקורות, כשהתייעצו עם זקני השבט ולא ראו בהם, כמו היום, צונאמי של הזקנה, נטל וכיוצא באלה". אילן בז'ה, ראש המחלקה לעיצוב אופנה בשנקר מוסיף: "זה קרה ממש באחד השיאים של הקורונה, כשלא ראינו את המשפחות ובעיקר את האנשים המבוגרים. הציעו קורס שהוא מפגש עם הדור השלישי והרביעי, דרך הסיפורים והתמונות. תהליך המחקר היה מרגש מאוד. סיפורים על סבא וסבתא שהסטודנטים הכירו לראשונה, הובילו להשראה חדשה. עצרנו רגע, חזרנו למקורות, ופתאום הסבא והסבתא הפכו למוזה".

נא להכיר את המוזות. חמש סטודנטיות הציגו את הקולקציות המשגעות שלהן וענו על ארבע שאלות זהות. מי היה מקור ההשראה, מה בקולקציה, זיכרון מבית סבא וסבתא והשפעת הפרויקט עליהן ועל המשפחה.

צליל כהן (24) מחדרה

מעט נלעג, שבוחנת את ההוויה של הבסטיונר הישראלי מנקודת המבט שלו ומנקודת המבט של הצרכן. תלבושת בצבע סגול חציל עם צריבות לייזר של פסים לאורכה, הפסים מתייחסים לחליפת הפסים הגברית האייקונית. סוויטשירט שבמקום שרוכים יוצאת ממנו עניבה מעור בצבע קרטון, שעליה צריבות פסים המדמים 'קרטון שוק'. בחלק התחתון עיצבתי מכנסיים שחלקם הראשון עשוי ג'ינס וחלקם השני עור, כשהגורה שלהם לא

השראה: "סבא שלי, רפאל כהן, שהיום הוא בן 86, היה בסטיונר רוב חייו. את ילדותי העברתי בבסטה שלו בשוק חדרה, בין הירקות, הריחות והצלילים. חקרתי את ההוויה של הבסטיונר הישראלי שנתפס בעיני הצרכן כוולגארי, פרימיטיבי ומרושל. אבל את סבא שלי אני זוכרת כ'מלך הבסטה', לבוש ב'קט מחויט וג'ינס, סוחר ממולח שידוע איך לגרום ללקוח לקנות".
עיצוב: "עיצבתי מערכת לבוש מעור שנעה בין המרושל למוקפד,

צילום: שירה ורד שועלי

יושבת במקומה, כאילו המכנסיים נופלים מהלובש".

זיכרון: "ב'2005, באינתיפאדה השנייה, היה פיגוע טרור בסמוך לבסטה של סבא. הוא יצא מהבסטה כרבע שעה לפני הפיגוע ומי שהחליף אותו היה החבר הכי טוב שלו, יעקב רחמני ז"ל, שנרצח בפיגוע. הייתי אז בת שבע, אבל מעולם לא נגעתי בסיפור הזה. הבסטה נשכרה ועד היום סבא שלי מגיע לשוק בחדרה עם חולצה מכופתרת וז'קט מחויט. כל יום שיש היינו הולכים לבסטה שלו. ילדות קסומה, אחרת ומאוד ישראלית".

השפעת הפרויקט עלייך ועל המשפחה: "זה יצר בי בעיקר הרבה געגוע לרגעים האלה עם סבא. כל המשפחה נסחפה איתי במחקר שעשיתי על הבסטה בשוק. כשמצאתי רק שתי תמונות משם, הבנתי כמה הבסטה הייתה לנו הבית, וכמה מובנת מאליה, שלא חשבנו אפילו לתעד אותה. כשסיפרתי לסבא שהוא ההשראה שלי הוא לא הבין במה מדובר, אבל היה נרגש מאוד להראות לי תמונות שלו מהמעברה בפרדס חנה כרכור ולספר את הסיפור של כל תמונה. כשעברנו על עיתונים מתקופת הפיגוע בשוק היה לו קצת קשה, אבל הרגשתי שנתתי המשכיות לבסטה שלו. זה היה מאחד מאוד".

ליעד שריפי (24) מיבנה

השראה: "תכשיטים מרוקאים שעברו בירושה וקנקן תה מוכסף ממרוקו, שעבורי מסמל חגיגה, אותו קנקן שסבתא נוהגת להוציא באירועים מיוחדים. לקחתי השראה גם מהשמלה המרוקאית שאותה נהגו ללבוש אנשים בעלי אמצעים בטקס החינה ומגזרות כמו כפתן וטלית ממרוקו".

עיצוב: "הדגם הוא דגם מודולארי מתפרק, הכולל תיק פפיון ענק, חצאית קלוש כסופה, טופ וחגורה מוזהבים וז'קט ורוד שעליו הדפסים מעולמות החינה".

זיכרון: "סבתא שלי היא עמוד התווך בחיי ומודל לחיקוי עבורי. כשמעתי על הפרויקט התרגשתי מאוד כי לא היה לי ספק שאבחר לעבוד איתה. לאורך כל חיי אני

זוכרת את סבתא שלי מארחת, חג או יום הולדת, היא תמיד דאגה לתחושת שפע ושמחה. כלי הגשה גדולים ומוזהבים, קנקנים ותכשיטי זהב. סבתא שלי התברכה בנכדים רבים אך רק בשתי נכדות: אני ואחותי. לכן, בתור הבכורה, אני לא יכולה לספור את כמות הפעמים ששמעתי את המשפט: 'בעזרת השם בחינה שלך'".

השפעת הפרויקט עלייך ועל המשפחה: "לפני פחות משנה סבתא שלי עברה אירוע בריאותי שטלטל את חיי כולנו. היא עדיין בתהליך שיקום וכרגע עוד לא יכולה לארח ולחגוג איתנו. בשבילי הפרויקט הזה מהווה את החגיגה עבורה. אומנם לא התחנתתי והיא לא מרחה לי חינה על היד, אבל עדיין

עיצבתי לצד הדגם קולקציית פריטים כמו שסבתא שלי הייתה רוצה לראות אותי בטקס החינה שלי – הכי גדול, הכי נוצץ. בזכות התחקיר מצאתי תמונות של המשפחה שהיינו בטוחים שאבדו, הדפסתי אותם מחדש בגדול והצלחתי לשמר פיסת זיכרון משפחתית".

צילום: שירה ורד שועלי

צילום:
ראן ח'ליף

אסיל חלאילה (26) מכפר מג'ד אלכרום

השראה: "התיעוד של סבא רבא שלי את התקופה. מצאתי מחברת בלויה שבה כתב ותיאר מה קרה בכפר בשנות ה־20. ההשראה שלי היא התיעוד, איך אנשים תיעדו בעבר ואיך הם עושים את זה היום. רציתי להראות את העבר בצורה הכי מודרנית, שתתאים לדור החדש. לתת לאופנה להשתלב עם התפתחותו והתקדמותו של העולם."

עיצוב: "לקחתי רפרנסים מהלבוש הגברי בכפר, שהיה בנוי מכמה שכבות עם צבעים טבעיים ושקטים. השכבות יצרו תחושה של כבוד אבל למעשה הוא עשוי מבדים קלילים וטבעיים. רציתי שהדגם יהיה שקט, נקי וקליל, שיראה את ההבדל בין התיעוד בעבר לבין התיעוד בעידן הטכנולוגי. איך נראה התיעוד שעבר עליו הרבה זמן ואיזה ערך יש לו. את הסריג אני סרגתי והשתדלתי שייראה כמה שיותר מיושן, אך מגניב בנראות. בז'קט שעיצבתי השתמשתי בצבע תרמוכרומטי, שכשנוגעים בו הוא נעלם ואז חוזר. זה מראה בעצם שאין משמעות לזמן בתיעוד טכנולוגי."

זיכרון: "את סבא הכרתי ממש טוב, אני זוכרת את הכפייה שהיה שם על כתפיו, הוא היה לובש חליפה אלגנטית ומעל זורק את הכפייה. הוא מאוד היה קשור לשורשים שלו ולא רצה להתנתק

מרתק ומרגש. המחברות האלה החזירו אותי לתקופה שהייתי רוצה להיות נוכחת בה, רק כדי לדעת מה קרה".

קרטון ודפים בחוט, לקרוא את סיפורי הכפר והאזור, לתעד את סיפורי הנכבה והאנשים שעזבו את הכפר באותה תקופה, זה היה

מהם. התיעוד המשפחתי תמיד חסר לי, תמונות הילדות של סבא וסבתא נעלמו בתקופת הנכבה, זה כואב כשאין לך דרך להכיר את האנשים שהכי קרובים לך."

ההשפעה של הפרויקט עלייך ועל המשפחה: "את סבא רבא לא הכרתי לצערי הרב, סיפרו לי עליו שהוא היה מהאנשים החשובים בכפר, והוא היה זה שהכניס לכפר את קו המים. פתאום, כשהגיעו לידיי המחברות שלו, להרגיש את כתב היד שלו, איך יצר מחברת מחיבור של

קרולינה דרוקיר (27) מתל אביב

השראה: "סבתא שלי הייתה בצעירותה מעצבת בגדי ילדים והלבשה תחתונה, ובפרויקט השתמשתי באלמנטים מהעולם הזה. רציתי לתת דגש לאווירת הרומנטיקה והצבעוניות שבתמונה. כמעצבת אני שמה דגש על הטרנדים העתידיים, וניסיתי לדמיין מה היה קורה אם הסבים

שלי היו יוצאים לירח דבש בעולם הדיגיטלי, מה הם היו לובשים? הקולקציה היא חיבור בין העבר שלי לעתיד של כולנו".

עיצוב: "שתי מערכות לבוש, הראשונה כוללת מעיל 'פאפר' בצבע ורוד בוהק עם צווארון בצבע סגול חציל, מתחת

חזייה לבנה ומכנסי פוטר ירוקים. המערכת השנייה היא סווטשירט ירוק עם צווארון מבד אורגנזה שקוף, הדפס שיצרתי עליו וחיתוכי לייזר מתחרה, ומכנסיים בצבע סגול חציל. הצבעים הם סוריאליסטים, דיגיטליים כמו ההשראה. בגדים נוחים ונעימים לחופשה".

זיכרון: "אני והסבים שלי לא ממש הכרנו. עלינו לארץ כשהייתי קטנה והם נשאר לגור בארגנטינה. היינו נפגשים בחופשות משפחתיות אחת לכמה שנים, וכנכדה לסבתא מעצבת הייתי מקבלת ממנה הרבה בגדים שלא תאמו לילדות שלי בקיבוץ גבעת עוז. הבגדים היו יפים מדי והגננות לא אהבו את זה. הייתי רחוקה מסבתא גיאוגרפית, אבל הזיכרון של הדאגה והאהבה שלה אליי חזק מאוד".

השפעת הפרויקט עלייך ועל המשפחה: "בהתחלה ממש נרתעתי וכמעט פרשתי מהקורס. הנושא של הסבים רגיש אצלי במיוחד, כי כולם נשאר בארגנטינה ונפטרו שם. לא ממש הייתי בקשר איתם, ותמיד הרגשתי בחיסרון הזה בילדותי. כשהבנתי שאני צריכה לחפור בהיסטוריה שלהם, חשבתי שזה יהיה לי קשה מאוד, אבל גיליתי מי הם היו ומה הם אהבו לעשות. הבנתי שאני דומה מאוד לסבתא שלי ואני יודעת שאם היא הייתה בחיים היא הייתה גאה בי".

צילום: שירה ורד שועלי

צילום: שירה ורד שועלי

שיילי סטפני ברק (27) משדה בוקר

ולנגן. תמיד הייתה מוזיקה בבית, שתמיד היה מלא באנשים. היא הייתה אישה מצחיקה מאוד וחסרת גבולות ופילטרים."

השפעת הפרויקט עלייך ועל המשפחה: "התחברתי מאוד לפרויקט. אני אוהבת לחקור את ההיסטוריה המשפחתית, ומעולם לא יצא לי להתעמק דווקא בצד הזה של המשפחה. ידעתי שסבתא רבתא הייתה זמרת, אבל גיליתי הרבה על אורח החיים שלהם בזכות הפרויקט. מי הם היו, מה הם אהבו לעשות ומה היה טיב מערכת היחסים ביניהם. רתמתי את כל המשפחה; אבא שלי מצא אלבום שסבא רבא הכין, שבו תמונות ופוסטרים מהמסיבות ומההופעות שהיו בהם. דרך ההיכרות העמוקה עם המשפחה, למדתי להכיר גם את עצמי. זה היה מדהים פתאום לראות את סבתא שלי כאישה צעירה עם חיים מדהימים, שבגילי כבר התחילה להתפרסם והסתובבה עם השמות הכי גדולים בתקופה, אישה עם שאיפות וחלומות בדיוק כמו שיש לי. היא נפטרה כשהייתי בת 17 וכילדה את רואה סבתא, שאת אוהבת מאוד, אבל קשה להתחבר לחיים שהיו לה. עכשיו אני מצליחה לשים את עצמי בנעליים שלה."

ההשראה: "שנות ה-50, החברה הגבוהה, הברנז'ה של המפורסמים, שהיו חברים של סבא רבא וסבתא רבתא שלי, בשילוב עם 'טדי בוי' וה'טדי גירלס' [חבורת צעירים מרדנים ממעמד הפועלים. שילוב בין המראה הבריטי המחויט והנונשלנט האמריקאי בתחילת הרוקנ'רול ש.ש]. הם גרו באנגליה ונישאו בשנות ה-50. עבור שניהם אלה היו נישואים שניים והם היו האהבות הכי גדולות בחיים אחד של השנייה. הסבא רבא החורג שלי היה סוכן כישרונות צעירים מהתקופה וקומיקאי בעצמו וסבתא רבתא הייתה זמרת מפורסמת. את סבא רבא החורג, שעל שמו נקראתי (שם משפחתו היה סטפני), לא זכיתי להכיר."

עיצוב: "שני דגמים, לגבר ולאישה. הדגם לגבר מורכב מטוקסידו בשילוב וסטים, מכנסיים ארוכים מחויטים עם אלמנטים פרחוניים, המתכתבים עם הדגם של האישה ומחוברים לגוף בשלייקס מחורז. בחרתי לשלב הדפסים קלאסיים בצבעים לא שגרתיים של בורדרו וזהב מבדים של צמר, קטיפה וברוקד (אריגה רב-שכבתית). הדגם לאישה מורכב מבגד גוף-מחוך בעל קאפים מחודדים, שההשראה עבורם נלקחה מהחזייה של שנות ה-50 ומכנסיים מחויטים בעלי גזרה צמודה יחסית. השתמשתי בבדי ברוקד, בבדים מחויטים ובחרוזים המתכתבים עם המערכת הגברית."

זיכרון: "את סבתא רבתא זכיתי להכיר, היא נפטרה בגיל 92 בשיבה טובה. היא דיברה הרבה על סבא, על ימי השבת שהיו מגיעים הנכדים (אבא שלי היה הבכור), היו פותחים שולחן מלא ומלמדים אותם לשיר

